

پاسخ تشریحی آزمون سراسری سال ۱۳۹۴
درس ریاضی، رشته علوم ریاضی و فنی

نگارش:

مهرداد معدنی پور

☎ : 0935 – 6061745

✉ : mehrdad.mdpour@gmail.com

۱۰۱- جملات دنباله $۰, ۰۰۰, ۲۳۹۹۹, ۲۳۹۹۹۹, ۲۳۹۹۹۹۹, ۲۳۹۹۹۹۹۹$ به یک عدد ثابت و گویا بسیار نزدیک می‌شود. جمله دهم دنباله تفاضل آن‌ها از این عدد ثابت کدام است؟

$۱۰^{-۱۱}(۱)$ $۱۰^{-۱۰}(۲)$ $۱۰^{-۹}(۳)$ $۲ \times ۱۰^{-۱۰}(۴)$

واضح است که جملات دنباله به $۲,۴$ نزدیک می‌شوند. دنباله تفاضل این اعداد از $۲,۴$ به صورت زیر است:

$$۰,۰۱, ۰,۰۰۱, ۰,۰۰۰۱, ۰,۰۰۰۰۱, ۰,۰۰۰۰۰۱, \dots$$

گزینه ۱

پس جمله دهم برابر ۱ یعنی $۰,۰۰۰۰۰۰۰۰$ تا $۱۰^{-۱۱}$ خواهد شد.

۱۰۲- تابع $f(x) = \log_3(ax + b)$ فقط برای مقادیر $x \in (-\frac{1}{3}, +\infty)$ با معنی است. اگر $f(4) = 2$ ، آن‌گاه $f(-\frac{4}{9})$ کدام است؟

$-۲(۱)$ $-۱(۲)$ $\frac{1}{3}(۳)$ $۱(۴)$

برای تعیین دامنه تابع لگاریتمی، آرگومان داخل لگاریتم باید مثبت باشد. پس $-\frac{1}{3} < ax + b$ ریشه $ax + b$ است. یعنی: $-\frac{a}{3} + b = 0$

$$f(4) = 2 \Rightarrow \log_3(4a + b) = 2 \Rightarrow 4a + b = 9 \Rightarrow \begin{cases} -\frac{a}{3} + b = 0 \\ 4a + b = 9 \end{cases} \Rightarrow \frac{9a}{2} = 9 \Rightarrow a = 2, b = 1 \Rightarrow$$

$$f(-\frac{4}{9}) = \log_3\left(2\left(-\frac{4}{9}\right) + 1\right) = \log_3\left(\frac{1}{9}\right) = -2$$

گزینه ۱

۱۰۳- مساحت مثلثی با دو ضلع ۱۶ و ۹ واحد، برابر $۲۴\sqrt{5}$ واحد مربع است. بزرگ‌ترین ضلع این مثلث کدام است؟

$۲۱(۱)$ $۲۲(۲)$ $۲۳(۳)$ $۲۴(۴)$

اگر زاویه بین دو ضلع را θ و ضلع سوم را a فرض کنیم، مساحت مثلث از رابطه روبرو بدست می‌آید:

$$\Rightarrow \sin \theta = \frac{24\sqrt{5}}{72} = \frac{\sqrt{5}}{3} \Rightarrow \cos \theta = \pm \sqrt{1 - \left(\frac{\sqrt{5}}{3}\right)^2} = \pm \sqrt{\frac{4}{9}} = \pm \frac{2}{3} \Rightarrow a^2 = 9^2 + 16^2 - 2(9)(16) \cos \theta$$

$$= 81 + 256 \pm 2(9)(16) \left(\frac{2}{3}\right) = 337 \pm 192 = 529, 145 \Rightarrow a = \sqrt{529} = 23$$

گزینه ۳

۱۰۴- با ارقام ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ به چند طریق می‌توان یک عدد پنج‌رقمی ساخت، به طوری که درست ۲ رقم آن زوج باشد؟

$۶۴۰۰(۱)$ $۷۲۰۰(۲)$ $۸۴۰۰(۳)$ $۹۶۰۰(۴)$

ابتدا از میان پنج جایگاه ارقام عدد مورد نظر، ۲ جایگاه برای ارقام زوج انتخاب می‌کنیم دو رقم انتخاب می‌کنیم: $\binom{5}{2} = 10$ در این دو جایگاه، باید

اعداد زوج ۲، ۴، ۶، ۸ قرار گیرد و در سه جایگاه بعدی، ارقام فرد ۱، ۳، ۵، ۷، ۹. پس جواب مسئله به صورت زیر است:

$$10 \times (4 \times 3) \times (5 \times 4 \times 3) = 10 \times 12 \times 60 = 7200$$

گزینه ۲

۱۰۵- تعداد جملات یک دنباله هندسی عدد زوج است. اگر مجموع تمام جملات آن ۳ برابر مجموع جملات با ردیف فرد باشد، قدر نسبت آن کدام است؟

$\frac{1}{3}(۱)$ $\frac{1}{2}(۲)$ $۲(۳)$ $۳(۴)$

جملات با ردیف فرد یک دنباله هندسی را می‌دهند. اگر جمله اول و قدر نسبت دنباله اصلی به ترتیب a و q باشد، قدر نسبت جملات با ردیف فرد q^2 خواهد شد. اولین جمله جملات با ردیف فرد نیز a است. تعداد کل جملات $2n$ و تعداد جملات با ردیف زوج و تعداد جملات با ردیف فرد هر دو برابر n .

خواهند بود. طبق فرمول مجموع جملات دنباله هندسی داریم:

$$S_N = \frac{a(q^N - 1)}{q - 1}$$

$$S_{\text{جملات فرد}} = 3S_{\text{جملات زوج}} \Rightarrow \frac{a(q^{2n} - 1)}{q - 1} = 3 \times \frac{a((q^2)^n - 1)}{q^2 - 1} \Rightarrow \frac{1}{q - 1} = \frac{3}{q^2 - 1} \Rightarrow q = 2$$

گزینه ۳

۱۰۶- به ازای مقداری از a چند جمله‌ای $f(x) = x^4 + ax^3 - 8x$ بر $x + 2$ بخش پذیر است. کوچکترین ریشه معادله $f(x) = 0$ کدام است؟

$$-1 - \sqrt{5} \quad (4)$$

$$-1 - \sqrt{3} \quad (3)$$

$$1 - \sqrt{5} \quad (2)$$

$$1 - \sqrt{3} \quad (1)$$

باید $f(-2) = 0$

$$(-2)^4 + a(-2)^3 - 8(-2) = 0 \Rightarrow 8a = 32 \Rightarrow a = 4 \Rightarrow f(x) = x^4 + 4x^3 - 8x = 0 \Rightarrow x(x^3 + 4x^2 - 8) = 0$$

باید $x^3 + 4x^2 - 8$ بر $x + 2$ بخش پذیر باشد.

$$\begin{array}{r|l} x^3 + 4x^2 - 8 & x + 2 \\ -x^3 - 2x^2 & \\ \hline 2x^2 - 8 & \\ -2x^2 - 4x & \\ \hline -4x - 8 & \\ 4x + 8 & \end{array}$$

$$f(x) = x(x+2)(x^2+2x-4) = 0 \Rightarrow x = 0, -2, x^2+2x-4 = 0$$

$$\Delta = 2^2 - 4(1)(-4) = 20 \Rightarrow x = \frac{-2 \pm \sqrt{20}}{2} = \frac{-2 \pm 2\sqrt{5}}{2} = -1 \pm \sqrt{5}$$

$$\Rightarrow \text{کوچکترین ریشه} = -1 - \sqrt{5}$$

گزینه ۴

۱۰۷- حاصل ضرب ریشه‌های حقیقی معادله $x^2 + 4x + 3 = \sqrt{x^2 + 4x + 5}$ کدام است؟

$$4 \quad (4)$$

$$2 \quad (3)$$

$$1 \quad (2)$$

$$-2 \quad (1)$$

با مربع کامل کردن و یک تغییر متغیر، می‌توانیم مسئله را ساده تر کنیم:

$$(x+2)^2 - 1 = \sqrt{(x+2)^2 + 1} \xrightarrow{(x+2)^2 = t} t - 1 = \sqrt{t+1} \Rightarrow t^2 - 2t + 1 = t + 1 \Rightarrow t^2 - 3t = 0$$

$$\left\{ \begin{array}{l} t = 0 \Rightarrow (x+2)^2 = 0 \text{ غیر قابل قبول } -1 = \sqrt{1} \\ t = 3 \Rightarrow (x+2)^2 = 3 \text{ قابل قبول } \Rightarrow x+2 = \pm\sqrt{3} \Rightarrow x = -2 \pm \sqrt{3} \end{array} \right.$$

$$\text{حاصل ضرب ریشه‌ها} = (-2 - \sqrt{3})(-2 + \sqrt{3}) = 4 - 3 = 1$$

گزینه ۲

۱۰۸- نمودار تابع $y = |2x - 6| - |x + 4| + x$ در یک بازه اکیداً نزولی است. ضابطه معکوس آن در این بازه کدام است؟

$$-x + 5; x > 2 \quad (2)$$

$$-x + 6; x < -4 \quad (1)$$

$$-\frac{1}{2}x + 1; -4 < x < 10 \quad (4)$$

$$-\frac{1}{2}x + 1; -4 < x < 3 \quad (3)$$

ریشه داخل قدر مطلقها -4 و 3 است. قدر مطلقها را باز می‌کنیم:

$$y = \begin{cases} -(2x-6) + (x+4) + x = 10; & x < -4 \\ -(2x-6) - (x+4) + x = -2x+2; & -4 < x < 3 \\ (2x-6) - (x+4) + x = 2x-10; & x > 3 \end{cases}$$

$$y = -2x + 2, \xrightarrow{\text{جای } x \text{ و } y \text{ را عوض می‌کنیم}} x = -2y + 2 \Rightarrow y = -\frac{1}{2}x + 1$$

دامنه تابع معکوس، برابر برد تابع اصلی است.

$$-4 < x < 3 \Rightarrow 8 > -2x > -6 \Rightarrow 10 > -2x + 2 > -4 \Rightarrow \text{برد} = (-4, 10)$$

گزینه ۴

۱۰۹- جواب کلی معادله مثلثاتی $\frac{\sin x + \sin 2x}{\cos x + \cos 2x} = \cot 2x$ کدام است؟

$$\frac{1}{5}(2k+1)\pi \quad (4)$$

$$\frac{2k\pi}{5} \quad (3)$$

$$\frac{2k\pi}{5} \quad (2)$$

$$\frac{k\pi}{5} \quad (1)$$

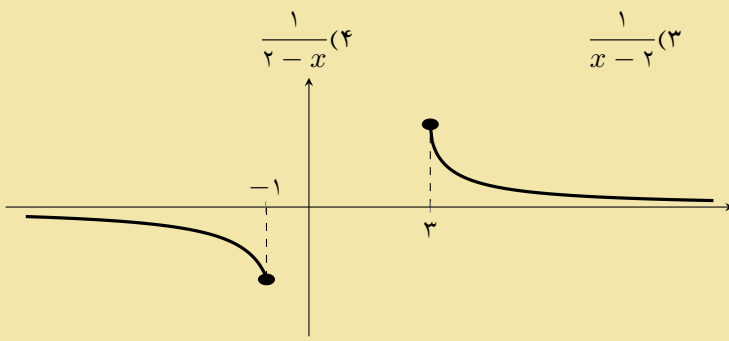
هیچ گزینه‌ای درست نیست

$$\frac{\sin x + \sin 2x}{\cos x + \cos 2x} = \frac{\cos x}{\sin x} \Rightarrow$$

$$\sin^2 x + \sin x \sin 2x = \cos^2 x + \cos x \cos 2x \Rightarrow \sin^2 x - \cos^2 x = \cos x \cos 2x - \sin x \sin 2x \Rightarrow -\cos 2x = \cos 3x$$

$$\cos(2x + \pi) = \cos 3x \Rightarrow 3x = 2k\pi \pm (2x + \pi) \begin{cases} x = (2k+1)\pi \xrightarrow{k=0} x = \pi \Rightarrow \text{مخرج} = 0 \\ 5x = k\pi \Rightarrow x = \frac{k\pi}{5} \xrightarrow{k=5} x = \pi \Rightarrow \text{مخرج} = 0 \end{cases}$$

۱۱۰- شکل روبرو، نمودار تابع $y = \sin^{-1}(U(x))$ است. ضابطه $U(x)$ به کدام صورت است؟

حد تابع، وقتی $x \rightarrow +\infty$ طبق نمودار برابر 0^+ است. پس حد تابع داخل \sin^{-1} هم باید 0^+ باشد. زیرا تابع \sin^{-1} صعودی است. بنابراین گزینه‌های ۲ و ۴ حذف می‌شوند. همچنین، تابع به ازای $x = 0$ نباید تعریف شده باشد. پس گزینه ۳ رد می‌شود. چون دامنه \sin^{-1} بازه $[-1, 1]$ است و به ازای $x = 0$ ، $\sin^{-1}\left(-\frac{1}{2}\right)$ بدست می‌آید که تعریف شده است.

گزینه ۱

۱۱۱- حاصل عبارت $\sin\left(2 \cos^{-1}\left(-\frac{5}{13}\right)\right)$ کدام است؟

- ۱۲۰ (۴) -۶۰ (۳) ۶۰ (۲) -۱۲۰ (۱)

$$169 \sin\left(2 \cos^{-1}\left(-\frac{5}{13}\right)\right) = 169 \sin 2\alpha = 169 (2 \sin \alpha \cos \alpha) \quad \circ \leq \alpha \leq \pi \Rightarrow \sin \alpha = +\sqrt{1 - \cos^2 \alpha}$$

$$169 \times 2 \times \sqrt{1 - \left(-\frac{5}{13}\right)^2} \times \left(-\frac{5}{13}\right) = -169 \times 2 \times \sqrt{\frac{144}{169}} \times \frac{5}{13} = -\frac{169 \times 2 \times 12 \times 5}{13 \times 13} = -120$$

گزینه ۱

۱۱۲- به ازای کدام مقدار a تابع $f(x) = \begin{cases} \frac{a(1 + \sqrt{1-x})}{x^2 - 2x} & x > 2 \\ x - a & x \leq 2 \end{cases}$ همواره پیوسته است؟

- ۳/۲ (۴) ۲/۴ (۳) ۱/۴ (۲) ۱/۲ (۱)

$$\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = f(2) \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 2} \frac{a(1 + \sqrt{1-x})}{x^2 - 2x} = 2 - a = \frac{0}{0} \xrightarrow{\text{هوپیتال}} \lim_{x \rightarrow 2} \frac{a \left(\frac{-1}{3\sqrt{1-x}} \right)}{2x - 2}$$

$$\Rightarrow 2 - a = \frac{a \left(\frac{-1}{3} \right)}{2} \Rightarrow \frac{-a}{3} = 4 - 2a \Rightarrow 12 - 6a = -a \Rightarrow a = \frac{12}{5} = 2.4$$

گزینه ۳

۱۱۳- حد دنباله $a_n = \left(\frac{n+2}{n+1}\right)^{2n+3}$ وقتی $n \rightarrow \infty$ کدام است؟

- ۳e^۲ (۴) ۳e (۳) e^۲ (۲) ۲e (۱)

نکته
در حدهای 1^∞ و 0° و ∞° می‌توان ابتدا از عبارت داده شده \ln گرفت و آن را به $\frac{0}{0}$ یا $\frac{\infty}{\infty}$ تبدیل کرد و حد را بدست آورد. جواب مسئله حد جدید است.

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \ln a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} \ln \left(\frac{n+2}{n+1}\right)^{2n+3} = \lim_{n \rightarrow \infty} (2n+3) \ln \left(\frac{n+2}{n+1}\right) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln \left(\frac{n+2}{n+1}\right)}{\frac{1}{2n+3}} \xrightarrow{\text{هوپیتال}}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\frac{-1}{(n+1)^2}}{\frac{-2}{(2n+3)^2}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(2n+3)^2}{2(n+1)^2} = \frac{1}{2} \times \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{2n+3}{n+1}\right)^2 \times \frac{1}{2} \times 4 = 2 \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = e^2$$

گزینه ۲

۱۱۴ - حاصل $\lim_{x \rightarrow 0} ([2x] + [-2x]) \left(\frac{1 - \cos^3 x}{1 - \sqrt{1+x^2}} \right)$ کدام است؟ ([] نماد جزء صحیح است)

(۱) -۳ (۲) ۳ (۳) صفر (۴) حد ندارد

یادآوری

$$[u] + [-u] = \begin{cases} 0 & \text{عدد صحیح } u \\ -1 & \text{عدد غیر صحیح } u \end{cases}$$

وقتی $x \rightarrow 0$ یعنی x به صفر نزدیک می‌شود، اما هرگز برابر صفر نمی‌شود. با استدلالی مشابه $2x$ هم برابر صفر نخواهد بود. یعنی عددی غیر صحیح است. بنابراین:

$$[2x] + [-2x] = -1$$

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 0} ([2x] + [-2x]) \left(\frac{1 - \cos^3 x}{1 - \sqrt{1+x^2}} \right) &= \lim_{x \rightarrow 0} (-1) \left(\frac{1 - \cos^3 x}{1 - \sqrt{1+x^2}} \right) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{1 - \cos^3 x}{\sqrt{1+x^2} - 1} \right) \\ &= \frac{0}{0} \stackrel{\text{هویتال}}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{-3(-\sin x)(\cos^2 x)}{x} \right) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{-3(-\sin x)(1)}{x} \right) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{3 \sin x}{x} \right) = 3 \end{aligned}$$

گزینه ۲

۱۱۵ - یکی از ریشه‌های حقیقی معادله $x^3 + 2x^2 - 4x - 3 = 0$ ، در کدام بازه است؟

(۱) $(-\frac{3}{4}, -\frac{1}{4})$ (۲) $(1, -\frac{3}{4})$ (۳) $(-\frac{1}{4}, 0)$ (۴) $(0, \frac{1}{4})$

با استفاده از قضیه بولتزانو اگر برای تابع پیوسته f در بازه $[a, b]$ داشته باشیم: $f(a) \times f(b) < 0$ ، آن‌گاه معادله $f(x) = 0$ در بازه (a, b) حداقل یک ریشه دارد.

$$\begin{aligned} f(x) = x^3 + 2x^2 - 4x - 3 &\Rightarrow f(-\frac{3}{4}) = (-\frac{3}{4})^3 + 2(-\frac{3}{4})^2 - 4(-\frac{3}{4}) - 3 \\ &= -\frac{27}{64} + \frac{18}{16} + 3 - 3 = \frac{-27 + 72}{64} = \frac{45}{64} > 0, \quad f(-\frac{1}{4}) = (-\frac{1}{4})^3 + 2(-\frac{1}{4})^2 - 4(-\frac{1}{4}) - 3 \\ &= -\frac{1}{64} + \frac{1}{8} + 1 - 3 = \frac{-1 + 8 - 48}{64} = \frac{-41}{64} < 0 \Rightarrow \text{همین گزینه جواب است} \end{aligned}$$

گزینه ۱

۱۱۶ - امتداد مجانب‌های نمودار تابع $f(x) = \sqrt{x^2 + 2x} - \sqrt{x^2 - 2x}$ نیمساز ناحیه اول و سوم را در دو نقطه A و B قطع می‌کند. اندازه AB کدام است؟

(۱) $2\sqrt{2}$ (۲) ۴ (۳) $2\sqrt{5}$ (۴) $4\sqrt{2}$

مجانب‌های احتمالی این تابع، افقی یا مایل هستند. برای پیدا کردن آن‌ها، از هم‌ارزی رادیکال استفاده می‌کنیم:

$$\sqrt{ax^2 + bx + c} \underset{x \rightarrow \pm\infty}{\sim} \sqrt{a} \left| x + \frac{b}{2a} \right|$$

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} (\sqrt{x^2 + 2x} - \sqrt{x^2 - 2x}) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \left(\sqrt{1} \left| x + \frac{2}{2} \right| - \sqrt{1} \left| x - \frac{2}{2} \right| \right) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} (|x+1| - |x-1|)$$

$$\begin{aligned} \xrightarrow{+\infty \text{ و } -\infty \text{ را جدا می‌کنیم}} \begin{cases} \lim_{x \rightarrow +\infty} ((x+1) - (x-1)) = \lim_{x \rightarrow +\infty} (2) \Rightarrow y = 2 & \text{مجانب افقی} \\ \lim_{x \rightarrow -\infty} (-(x+1) + (x-1)) = \lim_{x \rightarrow -\infty} (-2) \Rightarrow y = -2 & \text{مجانب افقی} \end{cases} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \Rightarrow (y = x) \text{ سوم } \wedge \text{ ناحیه اول و سوم } \wedge \text{ محل برخورد با نیمساز ناحیه اول و سوم } : A = (-2, -2), B = (2, 2) \Rightarrow AB = \sqrt{(2 - (-2))^2 + (2 - (-2))^2} \\ = \sqrt{4^2 + 4^2} = \sqrt{32} = 4\sqrt{2} \end{aligned}$$

گزینه ۴

۱۱۷ - اگر θ زاویه بین مماس چپ و مماس راست نمودار تابع با ضابطه $f(x) = [x + \frac{1}{4}]x + x^2$ ، در نقطه $x = \frac{1}{4}$ باشد، $\tan \theta$ کدام است؟

(۱) $\frac{1}{4}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{2}{3}$ (۴) $\frac{3}{4}$

تابع در $x = \frac{1}{\sqrt{2}}$ از چپ پیوسته نیست. پس مماس چپ در این نقطه بی معنی است. با این حال مسئله را حل می‌کنیم.

نکته مهم

شیب هر خط، برابر تانژانت زاویه‌ای است که آن خط، با جهت مثبت محور x می‌سازد. و نیز، شیب خط مماس بر منحنی برابر مشتق تابع در آن نقطه است. پس شیب مماس چپ، همان مشتق چپ و شیب مماس راست، همان مشتق راست می‌باشد. و تفاضل این دو زاویه، همان زاویه بین دو مماس است. و چون تانژانت دو زاویه را داریم، از فرمول تانژانت تفاضل دو کمان می‌توانیم استفاده کنیم:

$$\tan(\theta) = |\tan(\theta_2 - \theta_1)| = \left| \frac{\tan \theta_1 - \tan \theta_2}{1 + \tan \theta_1 \tan \theta_2} \right|$$

که البته به این دلیل از قدر مطلق استفاده کردیم که تانژانت زاویه «حاده» بین دو خط را پیدا کنیم.

$$\begin{cases} x = \left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^+ \Rightarrow f(x) = \left[\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^+ + \frac{1}{\sqrt{2}}\right] x + x^2 = [1^+] x + x^2 = x + x^2 \Rightarrow f'_+(x) = 1 + 2x \Rightarrow f'_+\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 1 + 2\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 2 \\ x = \left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^- \Rightarrow f(x) = \left[\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^- + \frac{1}{\sqrt{2}}\right] x + x^2 = [1^-] x + x^2 = 0 + x^2 \Rightarrow f'_-(x) = 2x \Rightarrow f'_-\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 2\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 1 \end{cases}$$

$$\tan(\theta) = \left| \frac{f'_+\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) - f'_-\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)}{1 + f'_+\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) \times f'_-\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)} \right| = \left| \frac{2 - 1}{1 + 2 \times 1} \right| = \frac{1}{3}$$

گزینه ۲

۱۱۸- از رابطه $0 = 4 - 2\sqrt{x} + y^2 - x^2y$ مقدار $\frac{d^2y}{dx^2}$ در نقطه $(1, 2)$ کدام است؟

$$\frac{13}{6} \quad (4)$$

$$\frac{11}{6} \quad (3)$$

$$\frac{8}{6} \quad (2)$$

$$\frac{7}{6} \quad (1)$$

$$y'_x = \frac{dy}{dx} = -\frac{F_x}{F_y} = -\frac{2xy - \frac{1}{\sqrt{x}}}{x^2 - 2y} \Big|_{(x,y)=(1,2)} = -\frac{2(1)(2) - \frac{1}{\sqrt{1}}}{1^2 - 2(2)} = 1$$

$$\frac{d^2y}{dx^2} = (y'_x)' = \left(-\frac{2xy - \frac{1}{\sqrt{x}}}{x^2 - 2y} \right)' = -\frac{\underbrace{\left(2y + 2xy'_x + \frac{2\sqrt{x}}{x}\right)}_{\text{مشتق صورت}} \underbrace{(x^2 - 2y)}_{\text{مخرج}} - \underbrace{(2x - 2y'_x)}_{\text{مشتق مخرج}} \underbrace{\left(2xy - \frac{1}{\sqrt{x}}\right)}_{\text{صورت}}}{(x^2 - 2y)^2}$$

$$= -\frac{(4 + 2 + \frac{1}{\sqrt{2}})(1 - 4) - (2 - 2)(4 - \frac{1}{\sqrt{2}})}{(1 - 4)^2} = -\frac{\left(\frac{13}{2}\right)(-3)}{9} = \frac{13}{6}$$

گزینه ۴

۱۱۹- اگر $f(x) = x^3 - x^2 + 2x$ معادله خط قائم بر منحنی تابع f^{-1} در نقطه $x = 2$ واقع بر آن کدام است؟

$$3y - x = 1 \quad (4)$$

$$3y + x = 5 \quad (3)$$

$$y - 3x = -5 \quad (2)$$

$$y + 3x = 7 \quad (1)$$

اگر نقطه $(2, \alpha)$ روی f^{-1} باشد، نقطه $(\alpha, 2)$ روی f خواهد بود، بنابراین:

$$f(\alpha) = 2 \Rightarrow \alpha^3 - \alpha^2 + 2\alpha = 2 \Rightarrow \alpha^3 - \alpha^2 + 2\alpha - 2 = 0 \Rightarrow \alpha^2(\alpha - 1) + 2(\alpha - 1) = 0 \Rightarrow (\alpha - 1)(\alpha^2 + 2) = 0$$

$$\alpha = 1 \Rightarrow f^{-1}'(2) = \frac{1}{f'(\alpha)} = \frac{1}{f'(1)} = \frac{f'(x)=3x^2-2x+2}{3-2+2} = \frac{1}{3} = \text{شیب قائم} \Rightarrow \text{شیب مماس} = -3$$

$$\Rightarrow \text{معادله قائم: } y - 1 = -3(x - 2) \Rightarrow y + 3x = 7$$

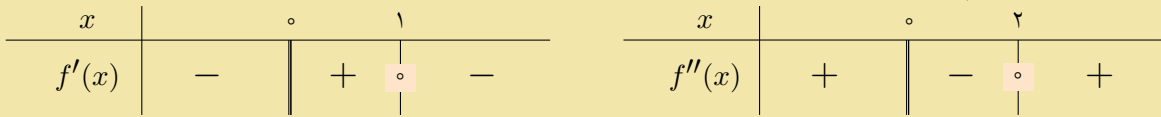
گزینه ۱

۱۲۰- نمودار تابع $y = |x|e^{-x}$ در کدام بازه نزولی و تقعر آن رو به پایین است؟

- (۱) $(-\infty, 2)$ (۲) $(0, 1)$ (۳) $(1, 2)$ (۴) $(2, +\infty)$

$$f(x) = \begin{cases} xe^{-x} & x \geq 0 \\ -xe^{-x} & x < 0 \end{cases} \Rightarrow f'(x) = \begin{cases} (1-x)e^{-x} & x > 0 \\ (x-1)e^{-x} & x < 0 \end{cases} \Rightarrow f''(x) = \begin{cases} (x-2)e^{-x} & x > 0 \\ (2-x)e^{-x} & x < 0 \end{cases}$$

باید f' و f'' را تعیین علامت کنیم:

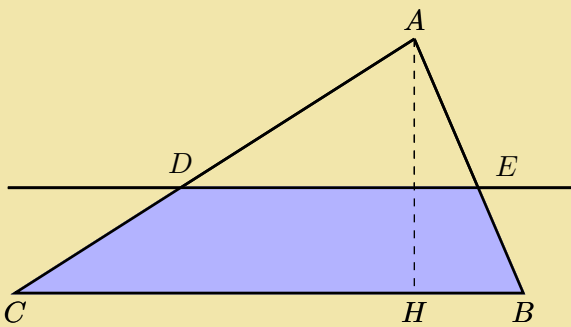

گزینه ۳

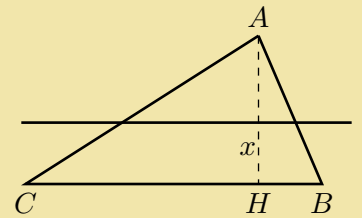
برای نزولی و تقعر رو به پایین بودن، باید هر دو مشتق، منفی باشند و طبق جدول تعیین علامت بازه $(1, 2)$ جواب است.

۱۲۱- در مثلث ABC ضلع $BC = 20$ و ارتفاع $AH = 12$ واحد است. خط DE موازی BC با سرعت ثابت 0.2 واحد در ثانیه از آن دور می‌شود. سرعت افزایش مساحت دوزنقه در لحظه‌ای که فاصله دو خط موازی 9 واحد باشد، کدام است؟

- (۱) 0.8 (۲) 0.9 (۳) 1 (۴) 1.2

$$S_{\text{دوزنقه}} = \frac{1}{2}(BC + DE)(x)$$

$$\frac{DE}{BC} = \frac{AH - x}{AH} \Rightarrow \frac{DE}{20} = \frac{12 - x}{12} = 1 - \frac{x}{12} \Rightarrow DE = 20 - \frac{20x}{12} = 20 - \frac{5}{3}x$$

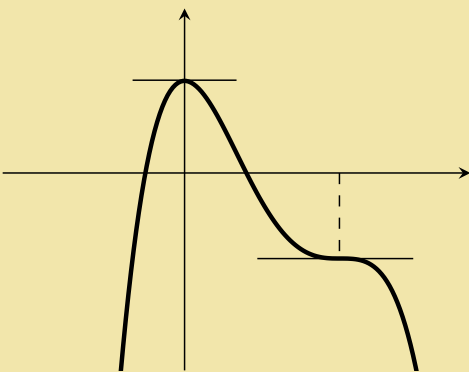
$$S_{\text{دوزنقه}} = \frac{1}{2}(20 + 20 - \frac{5}{3}x)(x) = \frac{1}{2}(40x - \frac{5}{3}x^2) = 20x - \frac{5}{6}x^2, \quad \frac{dS_{\text{دوزنقه}}}{dt} = \frac{dS_{\text{دوزنقه}}}{dx} \times \frac{dx}{dt}$$

$$(20 - \frac{5}{3}x) \times 0.2 = (20 - \frac{5}{3}(9)) \times 0.2 = 5 \times 0.2 = 1$$

گزینه ۳

۱۲۲- شکل روبرو نمودار تابع $f(x) = -x^4 + 8x^3 + ax^2 + b$ است. a کدام است؟

- (۱) -18 (۲) -15 (۳) -12 (۴) -9

طبق نمودار، تابع در $x = 0$ ماکسیمم نسبی دارد، پس $f'(0) = 0$

$$f'(x) = -4x^3 + 24x^2 + 2ax = x(-4x^2 + 24x + 2a)$$

تابع، در یک نقطه مماس افقی دارد که نمودار را قطع می‌کند، پس این نقطه، عطف است. بنابراین مشتق اول و دوم هردو در این نقطه برابر صفر هستند.

$$f''(x) = -12x^2 + 48x + 2a$$

عبارت داخل پرانتز f' در باید با f'' یک ریشه مشترک داشته باشد.

$$-4x^2 + 24x + 2a = -12x^2 + 48x + 2a \Rightarrow 8x^2 - 24x = 0 \Rightarrow 8x(x - 3) = 0 \Rightarrow x = 3 \Rightarrow f''(3) = 0$$

$$-12(9) + 48(3) + 2a = 0 \Rightarrow 2a = 54 - 72 = -18$$

گزینه ۱

۱۲۳- اگر $G(x) = x^2 \int_2^{\sqrt{x}} \frac{\ln(t+2)}{t^2} dt$ باشد، $G'(4)$ چند برابر $\ln 2$ است؟

- (۱) -1 (۲) 1.5 (۳) 2 (۴) 3

$G(x)$ به صورت حاصل ضرب دو تابع است. پس می‌توانیم از فرمول مشتق حاصل ضرب استفاده کنیم:

$$G(x) = \underbrace{x^2}_f \underbrace{\int_2^{\sqrt{x}} \frac{\ln(t+2)}{t^2} dt}_g \Rightarrow G'(x) = f'g + fg'$$

قضیه اساسی اول حساب دیفرانسیل و انتگرال

اگر داشته باشیم: $F(x) = \int_a^x f(t)dt$ ، آنگاه مشتق تابع F ، f خواهد بود. یعنی:

$$F'(x) = f(x)$$

و اگر به جای x در انتگرال، تابعی مانند u داشته باشیم، طبق قاعده زنجیری داریم:

$$F(x) = \int_a^{u(x)} f(t)dt \Rightarrow F'(x) = u'(x) \times f(u(x))$$

$$g(x) = \int_2^{\sqrt{x}} \frac{\ln(t+2)}{t^2} dt \Rightarrow g'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}} \times \frac{\ln(\sqrt{x}+2)}{(\sqrt{x})^2} \Rightarrow g'(4) = \frac{1}{2\sqrt{4}} \times \frac{\ln(\sqrt{4}+2)}{(\sqrt{4})^2} = \frac{\ln 4}{16} = \frac{2 \ln 2}{16} = \frac{\ln 2}{8}$$

$$G'(x) = f'g + fg' = (2x)g(x) + (x^2)g'(x) \Rightarrow G'(4) = (8)g(4) + (16)g'(4) = 8 \times \left(\int_2^{\sqrt{4}} \frac{\ln(t+2)}{t^2} dt \right) + 16 \times \frac{\ln 2}{8} = 2 \ln 2$$

گزینه ۳

۱۲۴- حاصل $\int_0^4 \left[\frac{x}{2} \right] \frac{\sqrt{x-1}}{x} dx$ کدام است؟

- ۲ - $2\sqrt{2} - \ln 2$ (۴) ۲ + $2\sqrt{2} - \ln 2$ (۳) ۴ - $2\sqrt{2} + \ln 2$ (۲) ۴ - $2\sqrt{2} - \ln 2$ (۱)

بازه انتگرال را به بازه‌های کوچک‌تر طوری تقسیم می‌کنیم که در آن بازه‌ها، داخل جزء صحیح بین دو عدد صحیح متوالی قرار بگیرد.

$$\int_0^4 \left[\frac{x}{2} \right] \frac{\sqrt{x-1}}{x} dx = \int_0^2 \left[\frac{x}{2} \right] \frac{\sqrt{x-1}}{x} dx + \int_2^4 \left[\frac{x}{2} \right] \frac{\sqrt{x-1}}{x} dx = \int_0^2 \frac{\sqrt{x-1}}{x} dx = \int_0^2 \frac{\sqrt{x}}{x} dx - \int_0^2 \frac{1}{x} dx$$

$$= \int_0^2 \frac{1}{\sqrt{x}} dx - \int_0^2 x^{-1} dx = \int_0^2 x^{-\frac{1}{2}} dx - \int_0^2 x^{-1} dx = \frac{x^{-\frac{1}{2}+1}}{-\frac{1}{2}+1} \Big|_0^2 - \ln|x| \Big|_0^2$$

$$= 2\sqrt{x} \Big|_0^2 - \ln|x| \Big|_0^2 = 2\sqrt{4} - 2\sqrt{2} - (\ln|4| - \ln|2|) = 4 - 2\sqrt{2} - \ln \frac{4}{2}$$

$$= 4 - 2\sqrt{2} - \ln 2$$

گزینه ۱

یادآوری

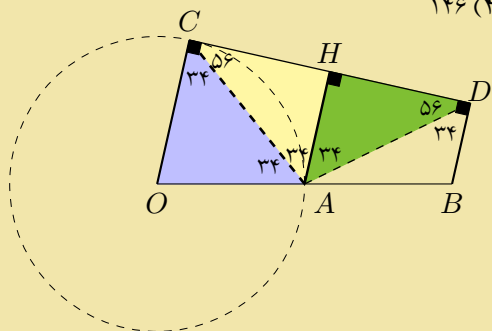
$$\int x^{-1} dx = \ln|x| + C$$

$$\int x^a dx = \frac{x^{a+1}}{a+1} + C, a \neq -1$$

۱۲۵- در یک دایره به مرکز O ، شعاع OA را به اندازه خود تا نقطه B امتداد می‌دهیم. از نقطه B بر مماس دلخواه دایره، عمود BD را فرود می‌آوریم. اگر

$\hat{A}DB = 34^\circ$ باشد، زاویه OAD چند درجه است؟

- ۱۴۶ (۴) ۱۰۲ (۳) ۷۳ (۲) ۶۸ (۱)

از A موازی قاعده‌های دوزنقه رسم می‌کنیم، می‌دانیم ساق‌ها را به نسبت مساوی قطع می‌کند. پس $CH = HD$ و نتیجتاً مثلث‌های AHC و AHD همنهشت هستند. همچنین، مثلث OAC متساوی‌الساقین است.

$$\hat{O}AD = 34 + 34 + 34 = 102$$

گزینه ۳

۱۲۶- در مثلث متساوی الساقین ABC ($AB = AC$) نقطه O در امتداد AC مرکز دایره‌ای است که در نقطه B بر ضلع AB مماس است. امتداد BC این دایره را در D قطع کرده است. مثلث OCD چگونه است؟

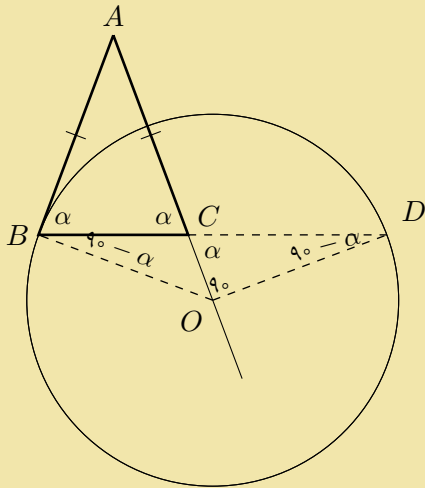
(۱) متساوی الساقین

(۳) قائم الزاویه و متساوی الساقین

(۲) قائم الزاویه

(۴) غیر مشخص

گزینه ۲

۱۲۷- در مثلث ABC ($AB = \frac{2}{3}AC$) پاره خط ND موازی میانه AM است. نسبت $\frac{AD}{AE}$ کدام است؟

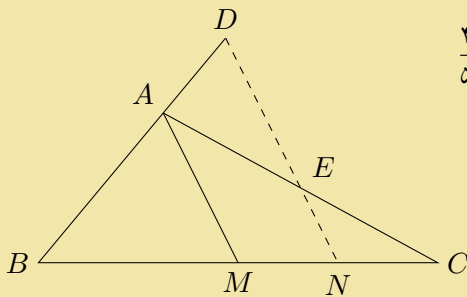
(۴) $\frac{4}{5}$

(۳) $\frac{2}{3}$

(۲) $\frac{5}{9}$

(۱) $\frac{4}{9}$

قضیه تالس در مثلث‌های AMC و BDN :

$$\begin{cases} \frac{AD}{AB} = \frac{MN}{BM} \\ \frac{AE}{AC} = \frac{MN}{MC} \end{cases}$$

دو تساوی را بر هم تقسیم می‌کنیم

$$\frac{\frac{AD}{AB}}{\frac{AE}{AC}} = \frac{\frac{MN}{BM}}{\frac{MN}{MC}} \Rightarrow \frac{AD}{AE} = \frac{AB}{AC} = \frac{2}{3}$$

$$\frac{AD \times AC}{AB \times AE} = \frac{MN \times MC}{BM \times MN} = 1 \Rightarrow \frac{AD}{AE} \times \frac{AC}{AB} = 1 \Rightarrow \frac{AD}{AE} = \frac{AB}{AC} = \frac{2}{3}$$

گزینه ۳

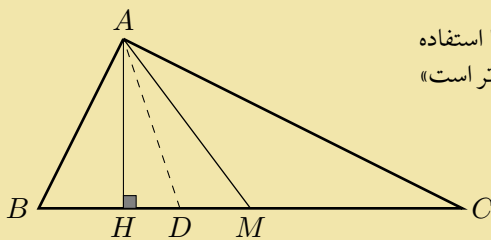
۱۲۸- در مثلث ABC ، میانه AM و نیمساز داخلی AD رسم شده است. کدام تساوی همواره درست است؟

(۴) $AD < AM$

(۳) $AD < AB$

(۲) $AM < AB$

(۱) $AM < BC$

اگر فرض کنیم $AB < AC$ ، می‌توانیم مثلث ABC را به صورت زیر رسم کنیم. با استفاده از این قضیه که «در هر مثلث ضلع مقابل به زاویه بزرگ‌تر از ضلع مقابل به زاویه کوچک‌تر، بزرگ‌تر است» به راحتی می‌توانیم ثابت کنیم که

$$AH \leq AD \leq AM$$

گزینه ۴

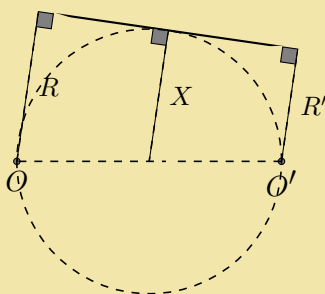
۱۲۹- دو دایره به مرکزهای O و O' مماس خارج‌اند. دایره‌ای به قطر OO' ، با مماس مشترک خارجی این دو دایره، کدام وضعیت را دارد؟

(۴) نامشخص

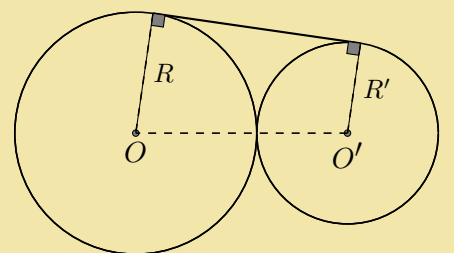
(۳) متخارج

(۲) مماس

(۱) متقاطع

هر خط، با یک دایره سه وضعیت می‌تواند داشته باشد. متقاطع، مماس و متخارج؛ با تعیین فاصله مرکز دایره از خط، می‌توانیم این وضعیت را تعیین کنیم. مرکز دایره وسط پاره خط OO' و شعاع آن $\frac{R+R'}{2}$ است.

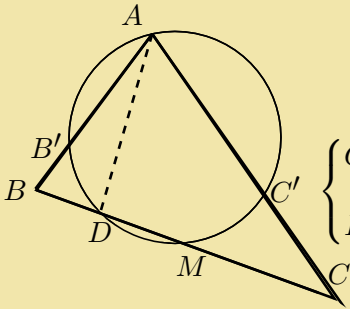
با قضیه تالس (یا نوشتن مجموع مساحت‌های ذوزنقه‌ها)، مقدار X بدست می‌آید: $X = \frac{R+R'}{2}$ که برابر شعاع دایره به قطر OO' است.

گزینه ۲

پس مماس خواهند بود.

۱۳۰- در مثلث ABC نقطه M وسط ضلع BC و AD نیمساز زاویه A است. دایره محیطی مثلث ADM رسم شده است. نسبت $\frac{BB'}{CC'}$ کدام است؟

(۱) $\frac{AB}{AC}$ (۲) $\frac{AB'}{AC'}$ (۳) $\frac{DB}{DM}$ (۴)

طبق روابط طولی در دایره داریم:

$$\begin{cases} CC' \times AC = CM \times CD \\ BB' \times AB = BD \times BM \end{cases} \xrightarrow{\text{دو تساوی را بر هم تقسیم می‌کنیم}} \frac{CC'}{BB'} \times \frac{AC}{AB} = \frac{CM}{BD} \times \frac{CD}{BM}$$

$$\frac{CC'}{BB'} \times \frac{AC}{AB} = \frac{CD}{BD}$$

نیمساز، ضلع روبرو را به نسبت ضلع‌های مجاور تقسیم می‌کند، یعنی: $\frac{AC}{AB} = \frac{CD}{BD}$ پس $\frac{CC'}{BB'} = 1$ **گزینه ۱**

۱۳۱- با استفاده از کدام تبدیل هندسی، داخل مثلث مفروض می‌توان مربعی محاط کرد که یک ضلع آن بر روی ضلع مثلث، و دو رأس دیگر بر روی دو ضلع این مثلث قرار گیرند؟

- (۱) دوران (۲) بازتاب (۳) انتقال (۴) تجانس

صورت این سوال، ابهام دارد، دست‌کم برای من.

۱۳۲- نقطه A در خارج صفحه مثلث BCD است. صفحه گذرا بر A را طوری تعیین کنید که نقاط D و C و B از آن به یک فاصله باشند. تعداد این نوع صفحات کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

صفحه‌ای که از A می‌گذرد و با صفحه مثلث موازی است، یکی از جواب‌ها است. می‌دانیم هر صفحه که از وسط یک پاره‌خط می‌گذرد از دو سر آن به یک فاصله است. پس سه صفحه دیگر هم هست که از A و از وسط هریک از سه پاره‌خط می‌گذرد و از سه نقطه D و C و B به یک فاصله است.

گزینه ۴

۱۳۳- نقاط $A(5, -4, 1)$ و $B(-1, 2, 4)$ و $O(0, 0, 0)$ مفروض هستند و $\vec{AM} = \frac{2}{3}\vec{AB}$ ، مقدار $|\vec{OM}|$ کدام است؟

- (۱) $\sqrt{10}$ (۲) $\sqrt{11}$ (۳) $\sqrt{13}$ (۴) $\sqrt{14}$

$$\vec{AM} = \frac{2}{3}\vec{AB} \Rightarrow M - A = \frac{2}{3}\vec{AB} \Rightarrow M = A + \frac{2}{3}\vec{AB} = (5, -4, 1) + \frac{2}{3}((-1, 2, 4) - (5, -4, 1))$$

$$(5, -4, 1) + \frac{2}{3}(-6, 6, 3) = (5, -4, 1) + (-4, 4, 2) = (1, 0, 3) \Rightarrow |\vec{OM}| = \sqrt{1^2 + 0^2 + 3^2} = \sqrt{10} \quad \text{گزینه ۱}$$

۱۳۴- فاصله دو خط به معادلات $\frac{x-1}{2} = \frac{y+2}{1} = \frac{z}{-1}$ و $(x = 2y + 1, z = -y + 2)$ کدام است؟

- (۱) $\sqrt{6}$ (۲) $2\sqrt{2}$ (۳) $2\sqrt{3}$ (۴) $3\sqrt{2}$

معادله خط دوم را به صورت متقارن می‌نویسیم: $\frac{x-1}{2} = y = \frac{z-2}{-1}$ ، بردارهای هادی دو خط برابرند. پس دو خط موازی هستند. کافی است

یک نقطه دلخواه از یکی از خط‌ها را انتخاب کنیم و فاصله آن را از خط دیگر حساب کنیم:

$$P = (1, -2, 0) \text{ از خط دوم, } P_0 = (1, 0, 2) \Rightarrow \vec{P_0P} = (0, -2, -2), \vec{u} = (2, 1, -1)$$

$$\vec{P_0P} \times \vec{u} = \begin{vmatrix} \hat{i} & \hat{j} & \hat{k} \\ 0 & -2 & -2 \\ 2 & 1 & -1 \end{vmatrix} = (4, -4, 4) \Rightarrow \text{فاصله} = \frac{|\vec{P_0P} \times \vec{u}|}{|\vec{u}|} = \frac{\sqrt{48}}{\sqrt{6}} = \sqrt{8} = 2\sqrt{2} \quad \text{گزینه ۲}$$

۱۳۵- صفحه گذرنده بر خط به معادله $\frac{x+1}{2} = \frac{y}{3} = \frac{z-2}{-1}$ و نقطه $(0, 3, 0)$ محور Z را با کدام ارتفاع قطع می‌کند؟

- (۱) -۲ (۲) -۳ (۳) ۲ (۴) ۳

با داشتن سه نقطه، می‌شود معادله صفحه را نوشت: $C = (0, 3, 0), B = (-1, 0, 2), A = (3, 6, 0)$

$$\vec{AB} \times \vec{AC} = \begin{vmatrix} \hat{i} & \hat{j} & \hat{k} \\ -4 & -6 & 2 \\ -3 & -3 & 0 \end{vmatrix} = (6, -6, -6), \text{ معادله صفحه: } 6(x-0) - 6(y-3) - 6(z-0) = 0$$

$$6x - 6y - 6z = -18 \xrightarrow{x=y=0} z = 3 \quad \text{گزینه ۴}$$

۱۳۶- دو دایره C و C' در نقطه $(0, 1)$ مماس بیرونی هم هستند. اگر قائم‌های بر دایره C همواره از نقطه $(2, -3)$ بگذرد. مرکز دایره C' با شعاع $\sqrt{5}$ کدام است؟

- (۱) $(-1, 3)$ (۲) $(-1, 2)$ (۳) $(1, -2)$ (۴) $(1, -1)$

مرکز دایره C نقطه $(2, -3)$ است. چون دو دایره مماس بیرونی هستند پس نقطه تماس باید بین دو مرکز دایره باشد. بنابراین طول مرکز دایره C' باید از صفر کمتر باشد. لذا گزینه‌های ۳ و ۴ حذف می‌شوند. فاصله مرکز دایره C' ، از نقطه $(0, 1)$ برابر شعاع این دایره یعنی $\sqrt{5}$ است. که فقط گزینه ۱ این شرط را دارد.

$$R = \sqrt{(3-1)^2 + (-1-0)^2} = \sqrt{5} \quad \text{گزینه ۱}$$

۱۳۷- سهمی به کانون $F(3, 2)$ و خط هادی به معادله $x = -1$ ، محور x ها را در نقطه A قطع می‌کند. فاصله نقطه A تا کانون سهمی کدام است؟

- (۱) ۲.۲۵ (۲) ۲.۵ (۳) ۲.۷۵ (۴) ۳

سهمی قائم است.

$$S = \frac{(-1, 2) + (3, 2)}{2} = (1, 2) = (\alpha, \beta)$$

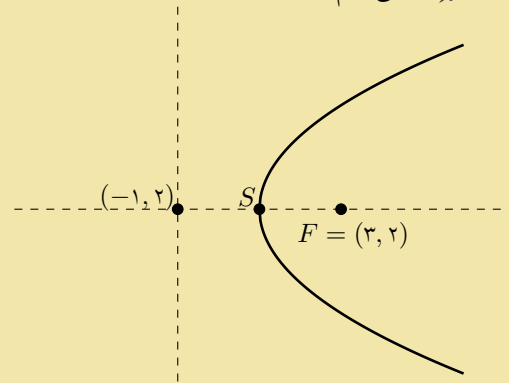
$$p = SF = 3 - 1 = 2 \Rightarrow (y - \beta)^2 = 4p(x - \alpha)$$

$$(y - 2)^2 = 8(x - 1) \xrightarrow{y=0} 4 = 8(x - 1) \Rightarrow x - 1 = \frac{4}{8}$$

$$x - 1 = \frac{1}{2} \Rightarrow x = \frac{3}{2} \Rightarrow A = \left(\frac{3}{2}, 0\right)$$

$$\Rightarrow FA = \sqrt{\left(\frac{3}{2} - 3\right)^2 + (0 - 2)^2} = \sqrt{\frac{9}{4} + 4} = \sqrt{\frac{25}{4}} = \frac{5}{2} = 2.5$$

گزینه ۲

۱۳۸- ماتریس دوران A ، با رابطه $\begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix} = A \cdot \begin{bmatrix} x' \\ y' \end{bmatrix}$ معادله مقطع مخروطی $5x^2 + 24xy - 2y^2 = 12$ را به صورت استاندارد بر حسب x' و y' تبدیل می‌کند. تانژانت زاویه دوران کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$ (۲) $\frac{3}{4}$ (۳) $\frac{4}{3}$ (۴) $\frac{3}{2}$

نکته مهم

اگر مقطع مخروطی $Ax^2 + Bxy + Cy^2 + Dx + Ey + F = 0$ را تحت زاویه θ دوران دهیم به طوری که به صورت استاندارد درآید (یعنی جمله xy از آن حذف شود)، در این صورت داریم:

$$\tan 2\theta = \frac{B}{A - C}$$

$$\tan 2\theta = \frac{24}{5 - (-2)} = \frac{24}{7} \xrightarrow{\tan 2\theta = \frac{2 \tan \theta}{1 - \tan^2 \theta}} \frac{2 \tan \theta}{1 - \tan^2 \theta} = \frac{24}{7} \Rightarrow 14 \tan \theta = 24 - 24 \tan^2 \theta$$

$$\Rightarrow 12 \tan^2 \theta + 7 \tan \theta - 12 = 0 \xrightarrow{\times 12} (12 \tan \theta)^2 + 7 \times 12 \tan \theta - 144 = 0$$

$$12 \tan \theta = x \Rightarrow x^2 + 7x - 144 = 0 \xrightarrow{144 = 12 \times 12 = 9 \times 16 = \dots} (x-9)(x+16) = 0 \quad \left\{ \begin{array}{l} x = 9 \Rightarrow \tan \theta = \frac{9}{12} = \frac{3}{4} \quad \checkmark \quad \text{گزینه ۲} \\ x = -16 \Rightarrow \tan \theta = \frac{-16}{12} = -\frac{4}{3} \end{array} \right.$$

۱۳۹- اگر $A = [a_{ij}]_{2 \times 3}$ و $B = [b_{ij}]_{4 \times 3}$ باشند، کدام ضرب ماتریس‌ها تعریف شده است؟

- (۱) AB (۲) $A^t B$ (۳) $B^t A^t$ (۴) AB^t

برای تعریف شدن حاصل ضرب دو ماتریس، باید تعداد ستون‌های اولی با تعداد سطرهای دومی برابر باشد.

$$A^t = [a_{ji}]_{3 \times 2}, B^t = [b_{ji}]_{3 \times 4} \Rightarrow A_{2 \times 3} B_{3 \times 4}^t \quad \text{گزینه ۴}$$

۱۴۰- اگر $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 2 \\ 0 & 2 & -1 \\ 0 & 0 & 3 \end{bmatrix}$ باشد، مجموع درایه‌های ستون دوم ماتریس A^{-1} کدام است؟

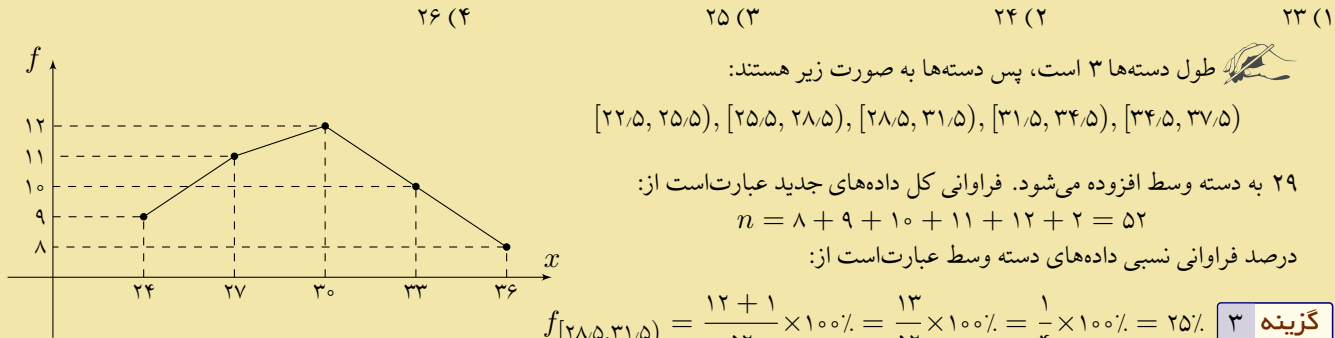
- (۱) $-\frac{1}{3}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) ۱ (۴) صفر

$$A^{-1} = \frac{1}{|A|} \times \begin{bmatrix} \text{ترانواده} \\ \text{ماتریس} \\ \text{همسازها} \end{bmatrix} = \frac{1}{|A|} \times \begin{bmatrix} A_{11} & A_{21} & A_{31} \\ A_{12} & A_{22} & A_{32} \\ A_{13} & A_{23} & A_{33} \end{bmatrix} \Rightarrow \text{مجموع درایه‌های ستون دوم} = \frac{1}{|A|} \times (A_{21} + A_{22} + A_{23})$$

$$= \frac{1}{(1)(2)(3)} \times \left((-1)^{2+1} \begin{vmatrix} -1 & 2 \\ 0 & 3 \end{vmatrix} + (-1)^{2+2} \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 0 & 3 \end{vmatrix} + (-1)^{2+3} \begin{vmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 0 \end{vmatrix} \right) = \frac{1}{6} \times \left((-1)(-3) + (+1)(3) + (-1)(0) \right)$$

$$= \frac{6}{6} = 1 \quad \text{گزینه ۳}$$

۱۴۱- به داده‌های آماری با نمودار چندبر روبرو، دو داده ۲۹ و ۳۲ افزوده شود، درصد فراوانی نسبی در دسته وسط داده‌های جدید کدام است؟

۱۴۲- اگر میانگین داده‌های دسته‌بندی شده، برابر ۱۶ باشد، با تعیین فراوانی دسته چهارم مقدار واریانس کدام است؟

نماینده دسته	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸	۲۰		
فراوانی	۵	۷	۱۰	a	۳	۴,۹۲ (۲)	۴,۸۵ (۱)
						۵,۷۴ (۴)	۵,۵۵ (۳)

$$16 = \frac{5 \times 12 + 7 \times 14 + 10 \times 16 + a \times 18 + 3 \times 20}{5 + 7 + 10 + a + 3} = \frac{60 + 98 + 160 + 18a + 60}{25 + a} = \frac{378 + 18a}{25 + a} \Rightarrow$$

$$400 + 16a = 378 + 18a \Rightarrow 2a = 22 \Rightarrow a = 11 \Rightarrow \sigma^2 = \frac{\sum f_i(x_i - \bar{x})^2}{n}$$

$$= \frac{5(-4)^2 + 7(-2)^2 + 10(0)^2 + 11(2)^2 + 3(4)^2}{36} = \frac{80 + 28 + 0 + 44 + 48}{36} = \frac{200}{36} = \frac{50}{9} = \frac{50}{9} = 5,55$$

گزینه ۳

۱۴۳- در اثبات نامساوی $n! > 2^{n+1}$ ، به روش استقرای تعمیم یافته، عدد مناسب m و رابطه بدیهی در گام بعدی حکم، برای $k \geq m$ کدام است؟

$2k + 1 > 4, m = 6(4)$
 $2k + 1 > 4, m = 5(3)$
 $k + 1 > 2, m = 6(2)$
 $k + 1 > 2, m = 5(1)$

$$5! = 120 > 2^6 = 64, \Rightarrow m = 6, \begin{cases} k! > 2^{k+1} \\ \times (k+1) > 2 \\ (k+1)! > 2^{k+2} \end{cases} \quad \text{گزینه ۱}$$

۱۴۴- اگر K یک زیرمجموعه ۱۱۵ عضوی از اعداد طبیعی باشد، در تقسیم عضوهای S بر ۲۷، به طور یقین، حداقل چند عضو دارای باقیمانده یکسان هستند؟

باقیمانده هر عدد طبیعی در تقسیم بر ۲۷ عددی است بین صفر تا ۲۶، یعنی ۲۷ حالت برای آن وجود دارد. پس با انتخاب ۲۸ عدد حداقل دو تای آنها هم باقیمانده خواهند بود، اگر ۲۷ تای دیگر انتخاب کنیم، یعنی روی هم ۵۵ عدد، این بار ۳ تا هم باقیمانده داریم. با ادامه این روند می‌توانیم $4 \times 27 + 1 = 109$ عدد انتخاب کنیم و مطمئن باشیم حداقل ۵ عضو دارای باقیمانده یکسان هستند. **گزینه ۲**

۱۴۵- اگر $n \in \mathbb{N}$ و $\{m \in \mathbb{Z} : |m| \leq n, 2^m \leq 2n\}$ ، آن‌گاه $A_n = (A_6 - A_4) \cup A_1$ چند عضو دارد؟

$$A_1 = \{m \in \mathbb{Z} : |m| \leq 1, 2^m \leq 2\} = \{-1, 0, 1\}$$

$$A_4 = \{m \in \mathbb{Z} : |m| \leq 4, 2^m \leq 8\} = \{-4, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3\}$$

$$A_6 = \{m \in \mathbb{Z} : |m| \leq 6, 2^m \leq 12\} = \{-6, -5, -4, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3\}$$

$$(A_6 - A_4) \cup A_1 = \{-6, -5\} \cup \{-1, 0, 1\} = \{-6, -5, -1, 0, 1\} \Rightarrow \text{عضو ۵} \quad \text{گزینه ۲}$$

۱۴۶- رابطه $\{(x, y) : -x \geq |y|\}$ بر روی مجموعه $A = \{x : |x| \leq 3\}$ تعریف شده است. تعداد عضوهای این مجموعه با مختص‌های صحیح کدام است؟

۲۰ (۴)

۱۶ (۳)

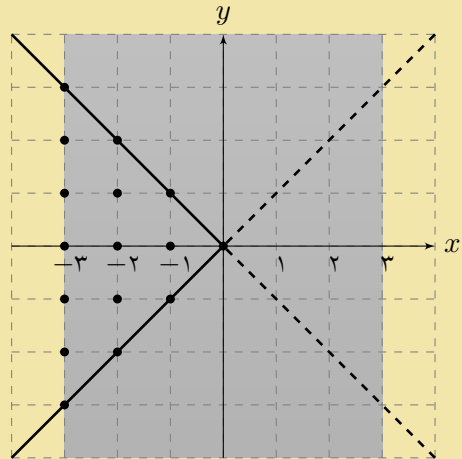
۱۵ (۲)

۱۲ (۱)

$$A : |x| \leq 3 \Rightarrow -3 \leq x \leq 3$$

مجموعه A همه نقاط بین دو خط $x = 3$ و $x = -3$ است.

$$-x \geq |y| \Rightarrow \begin{cases} -x \geq y & y \geq 0 \\ -x \geq -y & y < 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} y \leq -x & y \geq 0 \\ y \geq x & y < 0 \end{cases}$$

همه نقاط با مختص صحیح که بالا و روی نیمساز ربع سوم و پایین و روی نیمساز ربع دوم باشند جواب مسئله هستند که تعداد آن‌ها ۱۶ نقطه است.

گزینه ۳

۱۴۷- هر یک از اعداد ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ بر روی شش گوی یکسان نوشته شده است. به طور تصادف، متوالی هم یک گوی از جعبه خارج می‌کنیم. با کدام احتمال اعداد فرد یا زوج یک در میان خارج می‌شوند؟

۰٫۲ (۴)

۰٫۱۵ (۳)

۰٫۱۲ (۲)

۰٫۱ (۱)

دو حالت وجود دارد، یا اولین عدد فرد است که بعدی زوج و به همین ترتیب ادامه می‌یابد. و یا اولین عدد زوج است و بعدی فرد و ...

$$P(A) = \frac{3 \times 3 \times 2 \times 2 \times 1 \times 1 + 3 \times 3 \times 2 \times 2 \times 1 \times 1}{6!} = \frac{36 + 36}{720} = \frac{72}{720} = 0.1$$

گزینه ۱

۱۴۸- یک نقطه به طور تصادفی، درون مثلث متساوی‌الاضلاع به ضلع $\sqrt{2\pi\sqrt{3}}$ انتخاب می‌شود. با کدام احتمال، فاصله این نقطه تا هر رأس مثلث بیشتر از ۱ واحد است؟

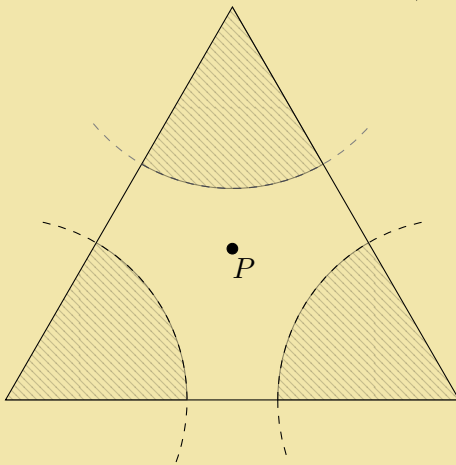
$\frac{3}{4}$ (۴)

$\frac{2}{3}$ (۳)

$\frac{1}{2}$ (۲)

$\frac{1}{3}$ (۱)

برای این که فاصله یک نقطه از یک رأس بیشتر از یک باشد، باید این نقطه خارج دایره‌ای به مرکز آن رأس و شعاع ۱ باشد. پس این نقطه تصادفی باید خارج ناحیه‌های سایه‌زده بیفتد. مساحت ناحیه سایه زده برابر مساحت یک نیم‌دایره است. (۳ تا $\frac{1}{6}$ دایره)

$$P(A) = \frac{S_{\text{ناحیه سایه زده}}}{S_{\text{مثلث}}} = \frac{S_{\text{مثلث}} - S_{\text{ناحیه سایه زده}}}{S_{\text{مثلث}}} = 1 - \frac{S_{\text{ناحیه سایه زده}}}{S_{\text{مثلث}}} = 1 - \frac{\frac{1}{2}\pi r^2}{\frac{\sqrt{3}}{4}a^2} = 1 - \frac{\frac{\pi}{2}(1)}{\frac{\sqrt{3}}{4}(2\pi\sqrt{3})} = 1 - \frac{\frac{\pi}{2}}{\frac{\pi}{2}} = 1 - \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$$

گزینه ۳

۱۴۹- در یک گراف کامل از مرتبه ۵ چند دور با طول ۵، وجود دارد؟

۲۴ (۴)

۱۶ (۳)

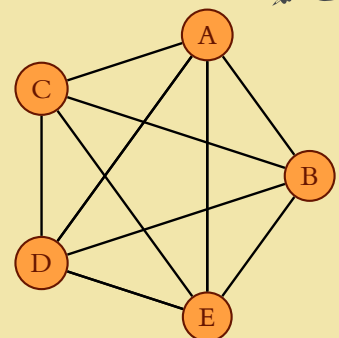
۱۵ (۲)

۱۲ (۱)

هر جایگشت دوری از ۵ رأس گراف، تشکیل یک دور به طول ۵ می‌دهد، البته چون جهت حرکت مهم نیست، پس هر دور دو بار شمرده می‌شود. یعنی مثلاً دور $ABEDCA$ با دور $ACDEBA$ یکسان است. پس باید نتیجه را بر ۲ تقسیم کنیم:

$$\frac{(5-1)!}{2} = \frac{24}{2} = 12$$

گزینه ۱

۱۵۰- چند عدد سه رقمی وجود دارد که مضرب ۱۱ بوده و باقیمانده تقسیم‌های آن بر دو عدد ۴ و ۵، برابر ۱ باشد؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۳ (۱)

نکته مهم

$$\begin{cases} x \equiv 1 \pmod{4} \\ x \equiv 1 \pmod{5} \end{cases} \Rightarrow x \equiv 1 \pmod{20}, \quad \begin{cases} x \equiv 11 \pmod{11} \\ x \equiv 11 \pmod{11} \end{cases} \Rightarrow x \equiv 11 \pmod{121} \Rightarrow x \equiv 121 \pmod{220}$$

اگر a و b نسبت به هم اول باشند و $x \equiv a \pmod{c}$ و $x \equiv b \pmod{c}$ آن‌گاه:

$$x \equiv \frac{ab}{c}$$

$$x = 220k + 121 = 121, 341, 561, 781, \dots$$

گزینه ۲

۱۵۱- مجموع دو عدد ۲۷۷۲ و بزرگ‌ترین مقسوم‌علیه آنها ۲۳۱ و مخالف عدد کوچک‌تر است. تفاضل این دو عدد کدام است؟

۹۲۴ (۴)

۶۹۳ (۳)

۴۶۲ (۲)

۲۳۱ (۱)

$$(a, b) = d \Rightarrow \begin{cases} a = kd \\ b = k'd \\ (k, k') = 1 \end{cases} \Rightarrow a + b = 2772 = (k + k') \times 231 \Rightarrow k + k' = \frac{2772}{231} = 12$$

تنها حالتی که k و k' نسبت به هم اول‌اند حالتی است که $k = 5$, $k' = 7$ (اگر $k = 1$, $k' = 11$ در این صورت یکی از اعداد برابر عدد کوچک‌تر می‌شود که خلاف فرض سوال است)

$$\begin{cases} a = 5 \times 231 \\ b = 7 \times 231 \end{cases} \Rightarrow b - a = 2 \times 231 = 462$$

گزینه ۲

۱۵۲- اگر عدد $x^2 - x - 6$ مضرب ۵۳ باشد، رقم یکان بزرگ‌ترین عدد سه‌رقمی x کدام است؟

۹ (۴)

۸ (۳)

۷ (۲)

۶ (۱)

$$2x^2 - x - 6 = \frac{1}{2}(4x^2 - 2x - 12) = \frac{1}{2}((2x)^2 - 1 \times 2x - 12) = \frac{1}{2}(2x - 4)(2x + 3) = (x - 2)(2x + 3)$$

$$(x - 2)(2x + 3) = 53k \Rightarrow \begin{cases} x - 2 = 53k \\ 2x + 3 = 53m \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = 53k + 2 = 53 \times 18 + 2 = 956 \\ 2x = 53m - 3 \Rightarrow x = \frac{53m - 3}{2} = 26m - 1 + \frac{m - 1}{2} \end{cases}$$

$$m = 37, x = 26 \times 37 + \frac{37 - 1}{2} = 962 - 1 + 18 = 979 \quad \text{گزینه ۴}$$

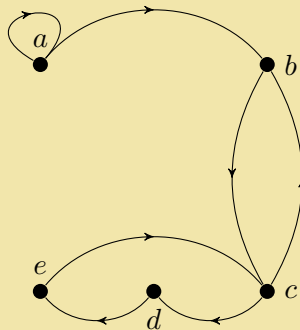
۱۵۳- شکل زیر گراف مربوط به رابطه R است. ماتریس متناظر RoR چند درایه یک دارد؟

۱۰ (۴)

۹ (۳)

۸ (۲)

۷ (۱)

$$M(\mathbf{R}) = \begin{matrix} & \begin{matrix} a & b & c & d & e \end{matrix} \\ \begin{matrix} a \\ b \\ c \\ d \\ e \end{matrix} & \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{matrix}$$

گزینه ۴

$$\Rightarrow M(\mathbf{RoR}) = [M(\mathbf{R})]^{(2)} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 10 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}^{(2)} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

۱۵۴- تعداد جواب‌های صحیح و غیر منفی نامساوی $x_1 + x_2 + x_3 \leq 4$ کدام است؟

۳۵ (۴)

۳۳ (۳)

۳۲ (۲)

۳۰ (۱)

در واقع ۵ معادله داریم: $x_1 + x_2 + x_3 = 0, 1, 2, 3, 4$
پس ۵ دسته جواب هم داریم

$$\begin{aligned} & \binom{0+2}{2} + \binom{1+2}{2} + \binom{2+2}{2} + \binom{3+2}{2} + \binom{4+2}{2} \\ &= \binom{2}{2} + \binom{3}{2} + \binom{4}{2} + \binom{5}{2} + \binom{6}{2} \\ &= 1 + 3 + 6 + 10 + 15 = 35 \end{aligned}$$

گزینه ۴

یادآوری

تعداد جواب‌های صحیح و نامنفی معادله
 $x_1 + x_2 + \dots + x_k = n$ عبارت است از:

$$\binom{n+k-1}{k-1}$$

۱۵۵- در دو ظرف به ترتیب ۲۴ و ۱۸ مهره یکسان موجود است. در ظرف اول ۶ مهره سفید و در ظرف دوم ۳ مهره سفید است. از اولی ۷ مهره و از دومی ۵ مهره به تصادف برداشته و در ظرف دیگری می‌ریزیم. سپس از ظرف آخر یک مهره بیرون می‌آوریم. با کدام احتمال این مهره سفید است؟

 $\frac{31}{144}$ (۴) $\frac{15}{72}$ (۳) $\frac{7}{36}$ (۲) $\frac{13}{72}$ (۱)

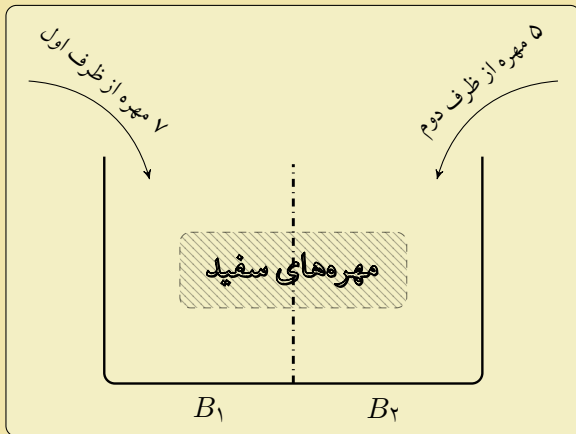
فضای نمونه‌ای را می‌توانیم به دو زیرمجموعه مجزا تقسیم کنیم:

- B_1 : مهره‌هایی که از ظرف اول آمده‌اند.
- B_2 : مهره‌هایی که از ظرف دوم آمده‌اند.

A را پیشامد آمدن مهره سفید در نظر می‌گیریم:

$$\begin{aligned} P(A) &= P(B_1) \times P(A|B_1) + P(B_2) \times P(A|B_2) \\ &= \frac{7}{12} \times \frac{6}{24} + \frac{5}{12} \times \frac{3}{18} = \frac{7}{12} \times \frac{1}{4} + \frac{5}{12} \times \frac{1}{6} \\ &= \frac{21 + 10}{144} = \frac{31}{144} \end{aligned}$$

گزینه ۴

باینده و پیروز باشید!

مهرداد معدنی پور

تلفن تماس: ۰۹۳۵-۶۰۶۱۷۴۵
Email: mehrdad.mdpour@gmail.com